

Пілюченко Дар'я Василівна
Національна академія правових наук України
Науково-дослідний інституту інтелектуальної власності,
науковий співробітник економіко-правового відділу

КРЕАТИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ (НА ПРИКЛАДІ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА)

2021-й оголошений Генеральною Асамблеєю ООН міжнародним роком креативної економіки для сталого розвитку.

ЮНЕСКО визначив креативні індустрії як індустрії, метою яких є «створення, виробництво і комерціалізація творчих (креативних) змістів, які є нематеріальними та культурними за своєю природою. Такі змісти зазвичай захищені правом інтелектуальної власності та можуть набрати форми продукту чи послуги» [1]. Для порівняння, Міністерство культури, ЗМІ та спорту Великої Британії відносить креативні індустрії до тих галузей, що беруть свій початок в індивідуальній творчості, таланті та здібностях/навичках і «мають потенціал для створення багатства і робочих місць шляхом створення і використання інтелектуальної власності» [2].

Відповідно до Закону України «Про культуру» креативні індустрії – види економічної діяльності, метою яких є створення доданої вартості та робочих місць через культурне (мистецьке) та/або креативне вираження [3, ст. 1].

Базові види економічної діяльності, що належать до креативних індустрій визначені розпорядженням КМУ від 24.04.2019 № 265-р «Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій» [4]. Зокрема, серед секторів є сценічне мистецтво: жива музика, театр, танець, опера, цирк, ляльковий театр тощо. Тож креативні індустрії здійснюють сильний вплив на економіку країни, як на національному, регіональному рівні, так і навіть на місцевому, створюючи робочі місця.

Концепція розвитку креативних індустрій постійно розширюється, виходячи за межі самого лише мистецтва, та ініціюючи зміну підходу до культурної діяльності, яка ще донедавна вважалась

неекономічною. У 2019 році креативні індустрії згенерували 3,94% доданої вартості в Україні (117 млрд. грн), забезпечили роботою 352 тисяч людей, або 3,8% всіх зайнятих осіб [5].

Тому креативна індустрія може бути «полем» для створення художньої та наукової творчості, кожен потенційний витвір може являти собою економічну цінність за межами духовної, генерує державні доходи через податки, створює робочі місця і прибуток та виявляється корисним для національного, регіонального і навіть місцевого розвитку.

Підприємницька діяльність у креативних індустріях, або креативне підприємництво, розглядається як складова глобально висхідної галузі, водночас вона становить собою новий підхід, нове ставлення, а саме пошук нових можливостей та ідей в культурному середовищі.

Порівнюючи типового підприємця з креативним, слід зазначити, що останній має справу насамперед зі створенням і експлуатацією творчого інтелектуального капіталу, тому він зацікавлений в інвестуванні у творчість, власну або інших осіб.

Креативне підприємництво – це сучасне явище, якому в останні роки приділяється особлива увага дослідників. Проте все ще існують творчі сектори, такі як виконавське мистецтво, де академічні дослідження проводяться на значно нижчому рівні в порівнянні з іншими творчими секторами, такими як вебдизайн, реклама або видавнича справа. Таким чином, дане дослідження є чудовою нагодою для його авторів, відкрити шлях до подальших академічних досліджень у цій сфері.

Багату культурну спадщину численних європейських міст і країн посилює динамічний розвиток сучасного театру в його різноманітних формах. Це, поряд з іншими секторами креативних індустрій, відіграє важливу роль у просуванні іміджу Європи, як креативного центру, надаючи безліч прикладів креативного підприємництва, гідних вивчення та наслідування в усьому світі.

Ця думка корелюється з поглядом ексдиректорки Українського культурного фонду Юлії Федів, «театр <...> має змінювати світогляди й творити нові сенси, а з іншого боку – конкретні люди, працівники

театральної індустрії, що виробляють продукти на продаж, вивчають свого покупця, й таким чином формується ринок театральних послуг. Десь театр належить до креативних індустрій, а десь – ні» [6].

Театр, як підгалузь сценічного мистецтва, є самотутньою гілкою креативної індустрії, і така категоризація аргументується тим фактом, що він поєднує в собі створення, виробництво і розповсюдження творчих елементів і принципів, а тому часто сприймається, як виключний засіб, що не має аналогів у своєму впливі на бідність та низький рівень соціальної освіти. Тобто, це частина творчого сектору, що має надзвичайний соціальний вплив і несе у собі економічне підґрунтя.

Література

1. Креативні індустрії. Театри та музеї – не просто культура, це економічна діяльність. URL: <https://ogo.ua/articles/view/2019-05-04/99598.html>. (дата звернення: 09.09.2021).
2. Adriana BUJOR, Bogdan-Mihai ANGHEL. Theatre and Creative Industries. 1918–2018: 100 Years of Theatre Research in Iași. DOI <https://doi.org/10.2478/9783110653823-028>. (дата звернення: 06.06.2021)
3. Закон України «Про культуру» від 14 грудня 2010 року № 2778-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 24. Ст. 168.
4. Розпорядження Кабінету міністрів України від 24 квітня 2019 р. № 265-р «Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2019-p#Text>. (дата звернення: 06.09.2021).
5. Креативні індустрії: вплив на розвиток економіки України. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/04/KSE-Trade-Kreativni-industriyi.pdf>. (дата звернення: 06.09.2021).
6. Коли мистецтво заробляє. URL: <https://theukrainians.org/koly-mystetstvo-zarobliae/>.

Ключові слова: інтелектуальна власність, креативні індустрії, сценічне мистецтво, театр.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, креативные индустрии, сценическое искусство, театр.

Key words: intellectual property, creative industries, performing arts, theatre.